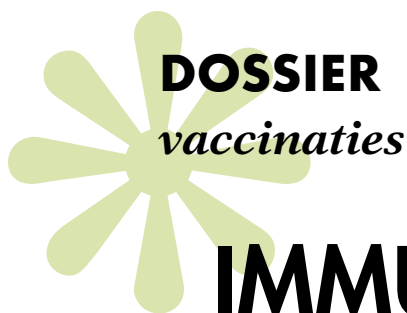

DOSSIER

vaccinaties

IMMUNOSTART PREVENTIEVE ZORG VOOR MENSEN WIENS AFWEERSYSTEEM NIET GOED FUNCTIONEERT

Anke Bruns is infectioloog en internist in het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Haar aandachtsgebied is infecties bij mensen met afweerstoornissen, zoals reuma. Ze is actief betrokken bij het project Immunostart. "Het doel van dit project is om de preventieve zorg voor mensen wiens afweersysteem niet goed functioneert, te verbeteren. Screening en vaccinatie kunnen helpen om ernstige infectieuze complicaties bij deze patiëntengroep te voorkomen."

Wat doet een vaccin?

Mensen die afweeronderdrukkende medicatie gebruiken, zijn vaak extra kwetsbaar voor bacteriële- en/of virusinfecties. Vaccinaties beschermen deze patiënten hiertegen. Bruns legt uit: "Een vaccin is een onschadelijk gemaakt stukje virus of bacterie of iets dat erop lijkt, bijvoorbeeld een eiwit. Door middel van een injectie laten we het aan het lichaam zien. Dat maakt een afweerreactie aan. Die afweerreactie wordt opgeslagen. Als je dan in de toekomst opnieuw in contact komt met dat virus of die bacterie, dan ligt de afweerreactie klaar en weet het lichaam wat het moet doen om ervoor te zorgen dat je niet ziek of niet ernstig ziek wordt."

Immunostart

Reumatische aandoeningen kunnen steeds beter worden behandeld worden door de verschillende medicatie die er beschikbaar is. Dat is goed nieuws. "Maar dit heeft ook een keerzijde," zegt Bruns. "In de kliniek zien we steeds vaker dat afweer onderdrukkende behandelingen bijwerkingen veroorzaken, zoals infecties. Gelukkig kunnen we die bijwerkingen voorkomen of verminderen door middel van vaccinaties."

De verschillende richtlijnen echter maken het managen van welke vaccinaties voor wie en wanneer lastig. Daarom is Immunostart opgezet. Dit kwaliteitsproject is er voor behandelaren om handvatten te krijgen en kennis te vergaren

over vaccinatie-indicatie, voor screening en profylaxe (een preventieve maatregel om ziekte te voorkomen, bijvoorbeeld door middel van medicatie). Op Immunostart is de laatste stand van zaken omtrent vergoedingen en nieuwe vaccinaties te vinden. Hoewel de website van Immunostart primair op behandelaren is gericht, kun je er als patiënt ook informatie over vaccins vinden.

Bruns maakt deel uit van de werkgroep van infectiologen en collega's die personen met afweerstoornissen behandelen. "Ons doel is ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen vóór de start van immuunsuppressieve medicatie (medicatie die het immuunsysteem onderdrukt, verzwakt of remt) informatie, screening en vaccinaties krijgen. We proberen ook de mensen die al gestart zijn met deze medicatie zo goed mogelijk te bereiken. Hierin ligt een grote rol voor de behandelend medisch specialist. Die kan het gesprek aangaan en uitleggen dat vaccinaties onderdeel van de behandeling zijn."

VERSCHILLENDE VACCINATIES

Rijksvaccinatieprogramma, griep prik en coronaprik

Goede voorlichting en screening is dus belangrijk. Bruns: "Het is belangrijk om het Rijksvaccinatieprogramma doorlopen te hebben. Daarnaast adviseren wij ook de jaarlijkse griep prik, en voor mensen die ouder zijn dan vijftig de coronaprik."

Infectioloog en internist Anke Bruns: "Gelukkig kunnen we met vaccinaties steeds vaker infecties bij afweer onderdrukkende behandelingen voorkomen."

Pneumokokkenvaccinatie

"Het risico op een pneumokokkeninfectie (een longontsteking bacterie) wordt groter naarmate je ouder wordt," zegt dokter Bruns. "Daarom komt elke zestigjarige in Nederland in aanmerking voor het pneumokokkenvaccin. We weten dat mensen met reuma en afweeronderdrukkende medicatie ook onder de zestig een hoger risico lopen op deze infectie. We adviseren daarom dit vaccin te nemen."

Gordelroosvaccinatie

Voor het gordelroosvaccin ligt het iets gecompliceerder. "Wij adviseren mensen, zeker vanaf 50 jaar of bij jak-remmer-gebruik, ook het gordelroosvaccin te nemen. Het is een ziekte die je makkelijker krijgt als je ouder wordt, maar in Nederland word je hiervoor nog niet standaard ingeënt. Dat komt omdat dit vaccin duur is. Het vaccin wordt op dit moment alleen vergoed voor mensen die een immuunsuppressieve biological of een jak-remmer gebruiken. Je hebt een artsenverklaring nodig waarin de arts verklaart dat je een middel gebruikt waardoor het vaccin nodig is. Helaas is er voor mensen die bijvoorbeeld MTX of een conventionele DMARD gebruiken, nog geen vergoeding. Als je deze vaccinatie wilt, dan moet je het zelf betalen."

Vaccinaties rondom reizen

Ook mensen die afweeronderdrukkende medicatie gebruiken willen op reis. En dat kan. Maar je moet wel extra opletten. "In bepaalde delen van de wereld komt gele koorts voor: in sub-Sahara Afrika (Afrika onder Marokko en boven Namibië) en in Zuid-Amerika," zegt Bruns. "Het is belangrijk daartegen beschermd te zijn. Helaas mag je de vaccinatie tegen gele koorts onder immuunsuppressie niet krijgen. Het is namelijk een levend verzwakt vaccin. Dat betekent dat in plaats van een kunstmatige stukje virus er een geïnactiveerd deeltje van het echte virus aan iemand wordt toegediend. Het immuunsysteem moet daarom sterk genoeg zijn om het virus in te dammen. Een onderdrukt afweersysteem is daar misschien niet sterk genoeg voor. Dus als je weet dat je op reis wilt, dan is het verstandig om minstens vier weken voordat je begint met de immuunsuppressieve medicatie een vaccinatie tegen gele koorts te nemen. Tegen de tijd dat je begint met je medicatie, werkt het vaccin en blijft het werken."

Mazelen

"Het mazelenvaccin valt binnen het Rijksvaccinatieprogramma. Het is belangrijk dat je ook dat vaccin krijgt, want voor de ziekte zelf is geen behandeling en de inenting werkt heel goed.

Met name voor personen die tussen 1965 en 1978 in Nederland zijn geboren is het verstandig te controleren of je voldoende tegen mazelen beschermd bent. Dat kan via bloedonderzoek, maar je kunt via de website van de RIVM ook je vaccinatiegegevens opvragen."

Veilig?

Sinds Corona is er veel rumoer omtrent vaccinaties. Sommige mensen zijn bang. Anderen vertrouwen het niet. Is dat terecht? "De vaccins op de markt zijn onderzocht in wetenschappelijke studies en zijn veilig en effectief gebleken," zegt Anke Bruns. "En ja, tijdens de coronaperiode waren er mensen met een bijwerking van de vaccinatie. Maar daar tegenover staat dat we heel veel mensen hebben kunnen beschermen. Het is een afweging tussen de ernst van het ziektebeeld dat je wilt voorkomen en een kleine kans op koorts en een pijnlijke arm als bijwerking. Bewegen, gezond eten, voldoende slapen, het is allemaal goed voor onze gezondheid en ik denk dat ook vaccinaties onderdeel zijn van een gezond leven. Je beschermt jezelf ermee tegen infecties. Dat begint bij het Rijksvaccinatieprogramma en voor mensen die wat extra bescherming nodig hebben zijn wij, de artsen en verpleegkundig specialisten, er om vaccinaties als onderdeel van de behandeling te bespreken."

MARLIES ALLEWIJN

